

Opgave 2 EU-campagne tegen eurosceptis

Bij deze opgave horen tekst 3 en de figuren 1 en 2.

Inleiding

De Europese Unie heeft volgens politicoloog De Vries te lijden onder euroscepticisme. Euroscepticisme is een kritische houding van burgers tegenover de Europese Unie. In reactie op dit euroscepticisme heeft het Europees Parlement eind 2017 een online campagne gelanceerd om burgers te informeren over de positieve kanten van EU-lidmaatschap en Europese integratie. In de campagne zijn via sociale media een aantal korte filmpjes verspreid. Politicoloog Hernández en zijn collega's hebben in 2018 en 2019 onderzoek gedaan naar het effect van deze campagne op de houding van burgers tegenover de Europese Unie. Deze opgave gaat over het euroscepticisme volgens politicoloog De Vries en over de resultaten van het onderzoek van politicoloog Hernández naar de EU-campagne.

Gebruik tekst 3.

Europese integratie is een van de globaliseringsprocessen die de autonomie en macht van EU-lidstaten aantasten. In tekst 3 beschrijft politicoloog De Vries andere globaliseringsprocessen die samenhangen met Europese integratie.

- 1p 7 Geef aan welk van deze **andere** globaliseringsprocessen te herkennen is in Europa, volgens De Vries. Gebruik in je antwoord informatie uit tekst 3 waaruit het gekozen globaliseringsproces blijkt.

Lees tekst 3.

In tekst 3 komen vraagstukken die in de EU spelen aan bod, zoals economische hervormingen.

Er zijn drie politieke hoofdstromingen. Een daarvan is de confessionele stroming. Vanuit de politieke hoofdstromingen kunnen opvattingen over globalisering worden geformuleerd.

- 2p 8 Beredeneer voor elk van de **twee andere** politieke hoofdstromingen waaraan economische hervormingen in de EU moeten bijdragen. Gebruik per politieke stroming in je redenering een opvatting over globalisering van de stroming en de naam van de gekozen politieke stroming.

Lees tekst 3.

Eurosceptische burgers lijken zich weinig te identificeren met Europa. Er zijn drie dimensies te onderscheiden in identificatieprocessen. Een daarvan is normatieve identificatie.

- 2p 9 Beredeneer met de **twee andere** dimensies dat eurosceptische burgers zich weinig identificeren met Europa. Gebruik in je redenering per dimensie de naam en een omschrijving van de gekozen dimensie in identificatieprocessen.

Gebruik tekst 3.

Met betrekking tot politieke cohesie worden drie probleemgebieden onderscheiden. Een daarvan is gemankeerde communicatie.

Een ander probleemgebied is te herkennen in de factoren die volgens De Vries verband houden met een hogere mate van euroscepticisme in EU-lidstaten.

- 2p 10 Leg uit dat dit **andere** probleemgebied kan samenhangen met een grotere politieke cohesie tussen burgers in de nationale staat dan tussen burgers in de EU als geheel. Gebruik in je uitleg:
- een probleemgebied van politieke cohesie;
  - informatie uit tekst 3 waaruit het gekozen probleemgebied blijkt;
  - een omschrijving van het begrip politieke cohesie;
  - informatie uit tekst 3 waaruit politieke cohesie blijkt.

Gebruik tekst 3.

Om euroscepticisme tegen te gaan heeft het Europees Parlement het initiatief genomen tot het opzetten van een EU-campagne. Naast het Europees Parlement bestaan andere EU-instellingen. Twee daarvan zijn de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie.

- 2p 11 Beredeneer met tekst 3 van welke van deze twee EU-instellingen het initiatief voor een EU-campagne te verwachten zou zijn. Gebruik in je redenering:
- een kenmerk van de Raad van de Europese Unie;
  - een kenmerk van de Europese Commissie;
  - informatie uit tekst 3 over een van de gekozen kenmerken.

Gebruik figuur 1.

In figuur 1 staan de resultaten uit het onderzoek van Hernández naar de EU-campagne.

In sociaalwetenschappelijk onderzoek worden verschillende soorten verbanden tussen variabelen onderzocht. Deze verbanden zijn correlatie en causaliteit.

- 3p 12 Leg met de onderzoeksmethode experiment uit welk verband tussen welke twee variabelen in figuur 1 de onderzoekers onderzocht hebben. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van de onderzoeksmethode experiment;
  - informatie uit figuur 1 waaruit het gekozen kenmerk blijkt;
  - twee soorten variabelen;
  - per soort variabele informatie uit figuur 1;
  - de naam en een omschrijving van het gekozen soort verband;
  - informatie uit figuur 1 waaruit het gekozen verband blijkt.

Gebruik figuur 1 en figuur 2.

De onderzoekers geven aan dat het verschil in figuur 1 significant is en dat het verschil in figuur 2 niet significant is.

- 2p **13** Beredeneer of uit de onderzoeksresultaten blijkt dat in het experiment politieke socialisatie van EU-burgers heeft plaatsgevonden. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept politieke socialisatie;
  - een omschrijving van het begrip significant;
  - gegevens uit figuur 1 om significantie te illustreren;
  - gegevens uit figuur 2 om significantie te illustreren.

tekst 3

Wat is Euroscepticisme eigenlijk?

Meer dan een halve eeuw integratie binnen de EU heeft een diepgaande verwevenheid gecreëerd tussen het politieke, economische en sociale lot van haar lidstaten. Tegelijkertijd wordt de EU geplaagd door diepe verdeeldheid en conflicten binnen en langs haar grenzen. De politieke breuklijnen doorkruisen het continent van Noord naar Zuid over economische hervormingen en bezuinigingen, en van Oost naar West over migratie en mensenrechten. Tegelijkertijd gaat Euroscepticisme onder de bevolking een belangrijkere rol spelen in verkiezingen en ook in de partijpolitiek. (...)

Opvattingen over Europa zijn een weerspiegeling van de nationale omstandigheden waarin mensen zich bevinden. (...) Euroscepticisme komt tot stand door de voordelen van het huidige lidmaatschap in de EU, de status quo, te vergelijken met de mogelijke voordelen van een alternatieve situatie. De vraag is, hoe zou het ons en ons land zijn vergaan buiten de EU? Onderzoek (...) wijst uit dat de loyaliteit ten aanzien van de EU zwak is, omdat burgers zich maar in geringe mate Europees voelen. Het gaat burgers voornamelijk om: *how much have you done for me lately?*¹⁾ (...) Als een land deel uitmaakt van de EU kunnen burgers gebruikmaken van bepaalde

publieke goederen en diensten die nationale stelsels zelf niet zouden kunnen leveren. Maar deze voordelen kunnen ook als duurbetaald worden gezien, zoals het moeten accepteren van de gerechtelijke invloed van het Europese Hof of de economische invloed van de Europese Centrale Bank. (...)

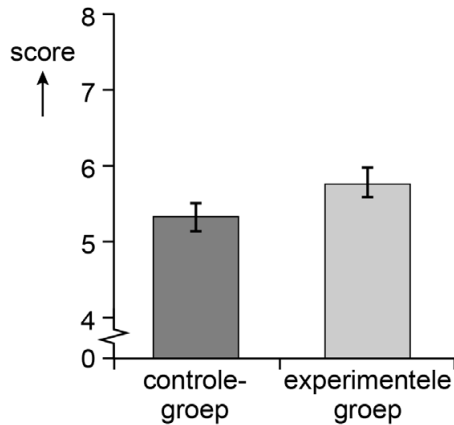
Eurosceptici geloven dat hun land ook buiten de EU kan overleven (of zelfs goed zal gedijen). (...) Het feit dat de mate van Euroscepticisme hoger is in lidstaten die het goed doen, zowel economisch als bestuurlijk, en lager is in staten die slechter presteren, heeft te maken (...) met het feit dat burgers over het algemeen hun eigen nationale regeringen verantwoordelijk houden voor de staat van de economie en het bestuur – niet de EU. Politicologische studies tonen daarbij aan dat mensen krediet en schuld toeschrijven aan de politici die ze het best kennen, dat wil zeggen die in Den Haag en dus in mindere mate die in Brussel. Dit is des te minder opmerkelijk als men bedenkt dat nationale politici zelf ook niet graag toegeven dat ze er op belangrijke beleidsterreinen niet zo toe doen. Nationale regeringen zullen graag krediet opeisen voor gunstige economische omstandigheden in een poging om kiezers te winnen. (...)

bron: De Vries, VU, 2019

noot 1 *how much have you done for me lately?* = hoeveel heb jij onlangs voor mij gedaan?

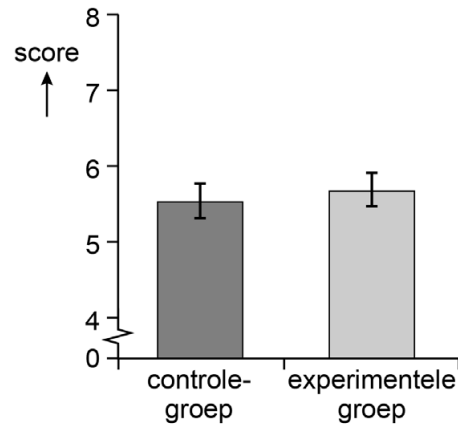
figuur 1

Het effect van de EU-campagne op steun voor Europese integratie, 2018 (N=2128)

figuur 2

Het aanhouden van het effect van de EU-campagne op steun voor Europese integratie, 2019 (N=1583)

naar: Hernández e.a., LSE, 2020

Toelichting

De figuren laten het effect zien van het bekijken van een EU-campagnevideo via sociale media op de steun voor de EU-integratie. Voor het meten van de mate van steun hebben de respondenten op een schaal van 0 tot 10 antwoord gegeven op de vraag: “Sommigen zeggen dat de Europese integratie verder zou moeten gaan. Anderen zeggen dat de Europese integratie reeds te ver is gegaan. Wat is jouw mening?” De score 0 staat voor “Europese integratie is reeds veel te ver gegaan” en de score 10 staat voor “Europese integratie zou veel verder moeten gaan”. In figuur 1 staat het effect weergegeven direct na het bekijken van de video. In figuur 2 staat het effect weergegeven een jaar na het bekijken van de video. Het verschil in figuur 1 is significant. Het verschil in figuur 2 is niet significant.